

Uredništvo
in upravnništvo:

Kolodvorske
ulice šte. 16.

Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.

Rokopis se ne
vračaja.

Inserati:

Statopna peti-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravništvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
60 kr., na mesec
60 kr., pošiljatev
na dom velja ma-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja

za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 3 gl.
60 kr. in za jeden
mesec 86 kr.

Štev. 163.

V Ljubljani v soboto, 13. septembra 1884.

Tečaj I.

Koloman Tisza pred svojimi volilci.

Madjari se ponašajo, da je na Ogerskem ustavno življenje nič menj razvito nego na Angleškem. In kakor da bi slučaj sam hotel potrditi te pojave madjarske zavednosti, čuli so se baš te dni v obeh deželah govori odličnih državnikov, kateri so vzbujali splošno zanimanje. Sredi svojih škotskih volilcev, v Midlothianu, je Gladstone z ono čudovito žilavo vztrajnostjo, koja označi angleške stare gospode, dva dni zaporedoma navzlic svoji visoki starosti branil svojo notranjo in vnanjo politiko ter ostro napadal konservativne nasprotnike. Ali tudi ministerski predsednik Koloman Tisza je dobro porabil svoje počitnice! V svojem rodnem mestu, v Velikem Varadinu, kjer je ob jednom njegov volilni okraj, sklical je svoje volilce k volilnemu shodu. Sprejeli so ga z onim glasnim navdušenjem, katero se tako pogostoma razodeva pri naših vročekrvnih sosedih, v triumfalnem sprevodu uvedli so ga v svoje mesto, in govor njegov so nazdravljali z entuzijastičnim odobravanjem. Vsekako se mora priznati, da je načelnik prekolitvanskega kabineta jako izurjen državnik; razmere na Ogerskem so se konsolidirale pod njegovim previdnim vladanjem, regime njegov je utrjen in burni valovi vznemirjenega javnega mnenja niso mogli omajati njegovega stališča. Ako govori tak mož s tako sijajno preteklostjo in tako obširnimi horizontom, potem je naravno, da lastni narod pazljivo sluša njegovim besedam. A tudi na inozemskem so mnogo razpravljali njegov govor, in vsebina njegova je sigurno tako zanimiva, da bode tudi slovensko občinstvo mikalo, ozirati se na pomenljivo enuncijacijo ogerskega ministra na volilnem shodu v Velikem Varadinu.

Razkrojiti se dá Tiszin govor na dve polovici; jedna se ozira zlasti na ogerske odnošaje, v drugi je razpravljal govornik razmerje sv. štefanske krone k naši državni polovici in drugim državam sploh.

Predno je Tisza začel razpravljati one premembe, o katerih sodi, da so neobhodno potrebne na Ogerskem, poudarjal je še enkrat in v jako odločni obliki svoje napredno mišljenje. „Trdno je moje prepričanje, da se noben Madjar ne more izneveriti liberalnim idejam,“ — to je krepek njegov izraz, zavoljo tega še ni potihnilo glavno ploskanje zlasti po nemško-liberalnih glasilih, kateri ne morejo prehvaliti ogerskega premierja, češ, da na ta način mimogrede lahko očrniijo njegovega avstrijskega kolego in avtonomistično večino našega državnega zbora. Ali kedor je pazljivo prečital govor ogerskega državnika, moral je takoj uvideti, da so besede njegove imele vender le ta namen, nekoliko posladiti grenke naredbe, koje je takoj potem naznanil. Ogerski ministerski predsednik je namreč objavil pri tej priliki, da se bodo na Ogerskem uvedle izjemne naredbe proti onim, kateri so nevarni javnemu miru. Anarhistične rovarje in protizidovske hujskače sodili bodo mesto porotnikov odslej za nekoliko časa izučeni pravniki; tudi o narodnostnih agitacijah spoznavali bodo strokovnjaški uduški, in mi se le nadejamo, da se bodo pred njih sodišče pritirali le oni, kateri veleizdajsko spodkopavajo ogersko državo, a ne vneti rodoljubi, ki se le mirno potezajo za svoje narodne koristi.

Ob jednom je Koloman Tisza naznanil, da se bode ogerski parlament prav kmalu imel pečati z jako važnimi vprašanji: s premembo ogerske gosposke zbornice in s podaljšanjem volilne dobe. Ne dá se tajiti, da so reforme v tem oziru uže jako potrebne. V gosposki zbornici, ker ima dosihmal sleherni polnoletni člen kake grofovske ali baronovske rodbine postavno pravico, udeležiti se njenega posvetovanja, neoziraje se na to, če je še kaka ped zemlje njegova lastnina. Otdot je izvirala ona smešna anomalija, da so n. pr. pri veliki lanski borbi o mešanih zakonih na obeh straneh glasovali plemenitaši s polnodonečimi zgodovinskimi imeni, a z izposojenimi suknjami in škornji. Po Tiszovih besedah je

pričakovati, da se bode tudi na Madjarskem prva komora preustrojila po onih načelih, kateri veljajo za njeno drugarico na Avstrijskem; na vsak način bode taka preuredba le pomnožila vpliv ogerskih magnatov in njenega zastopa.

Še menj popularna, a sigurno isto tako potrebna je druga reforma, koja je Koloman Tisza naznanil velikovaradinskim volilcem. Mesto triletne parlamentarne dobe hoče namreč uvesti pet- ali šestletno. Samo po sebi veli liberalna doktrina, da se imajo skrajšati parlamentni obroki kolikor mogoče; Tisza sam je bil neprestano zagovarjal to načelo, v opoziciji in kot minister vedno je naglašal svoje stališče, da je sedanja triletna volilna doba uprav postulat ogerskega liberalizma. Ali hrupne volilne agitacije, koje so letos na Ogerskem provzročile toliko nereda in tepeža, krvave epizode v Kološvaru in drugod spravile so ga do spoznanja, da Ogerska ne more okrevati, ako ji vsako tretje leto život pretresa volilni paroksizem. Takim praktičnim ozirom se je pri Tiszi moralo umakniti „načelo vprašanje“: ogerski državnik, kojemu nikdo ne more odreči odkritega domoljubja, izustil je pomenljive besede, katere pripravimo posebno nekaterim rojakom v resni preudarek, da je oni, kateri se iz gole doslednostitesno oklepa priznane zmote, pač jako dosleden mož, ob jednom pa jako slab domoljub. In volilci velikovaradinski razumeli so njegove nagibe ter so živo odobraval te moževske besede!

Vender, naposled so to zadeve, tikajoče se zgolj ogerske države, in slovensko občinstvo zanimajo le v toliko, kolikor to zahteva državna celokupnost z deželami ogerske krone. Toda Tisza oziral se je v svojem obširnem govoru tudi na vprašanja bolj splošne važnosti. Odločno je pobijal nazore onih sangviničnih politikov, kateri v rušenju vsake carinske in trgovinske zveze z Avstrijo vidijo univerzalno zdravilo za vse bolezni ogerskega gospodarskega organizma. Jasno je dokazal svojim

Listek.

Ježa po lezečini.

(Dalje.)

Jamunjar je govoril te besede prav resno; sicer je bil možleč mož. Kar je govoril, ni mogla biti šala. Brezovič pa se ni dosti zmenil za Jamunjarjeve besede. Dve leti je uže preslušil na meji Turkmenske, pa še nikdar ni slišal o golemih množinah kačje lezečine. „Pa ko bi tudi res bilo, kar pravi Jamunjar,“ si misli častnik, „moj konjič Alij, izkušeni dirjalec iz Berberske, ta bo kar bliskovito čez nje skakal.“ Smeje odvrne Brezovič izvedniku, kažoč na čilega Alija in na samokreza:

„Vidiš, dragi moj Jamunjar, to le dvoje in še sablja, to troje bo odločevalo. Moj prijatelj Alij preskače čez vse kače na svetu; z samokresama pa bom razstrelil vse kupe.“

Turkmenec zmaje z glavo, migne častniku, naj malo počaka, stopi v kočo ter prinese kančuv, nekak bič, s kratkim držajem in

šestemi dolgimi jarmeni iz močne kozjine, na konceh so bile pritrjene železne krogle. Jamunjar poda častniku čudni bič rekoč:

„Tole, gospod, Vam bo več pomaglo, ko deset pištol in sabelj. Vzemite in Allah naj vas varuje.“ Rekši odide proti trdnjavi.

Bič priveže Brezovič za sedlo, pa zajaha v stepo. Jezdeč premišljuje svarilo svojega turkmenskega prijatelja. „Kaj mi more ta golazen,“ meni jezdec; „oborožen sem dobro, na Alija se morem pa tudi zanesti; z njim predirjam celi svet.“ Potujé pozabi vso pripoved o kačah.

Kaspajska utrdba je bila prva večja naselba od Kuvirja v pravcu na Hvalinsko morje. Pred nekaterimi meseci je bil Brezovič takaj ter si je pot dobro zapomnil. Ako dobro jezdi, bo na večer družega dne uže v Kaspaju. Izpodbode konja, pa jaha ves dan, do mraka. Na svojem potu ni videl nič živega. Zvečer prijaha v neko nižavo, kotlu podobno in z obilo sočno travo obrasteno. Tu se vstavi, napravi si ležišče, poskrbi za Alija, pa leže spat. — Družega dne sede zgodaj na konja; hotel je namreč opeludne dlé počivati, kajti solnce je vender bolj pripekalo, kakor je bil

misлил. Zdaj je bil v pravi pustinji. Okolo in okolo sam pesek, opaleno grmovje, na deset ali dvajset stopinj vsaksebi na zemlji čepeče, nikjer nič zelenega.

Poslušajmo, naj jezdec sam pripoveduje, kako je potoval.

Eno uro sem jahal po tej planoti. Ta trenotek, ko skočim čez sivo grmovje, se konj vzpne in zasopih. Tako neroden moj Alij še ni bil; kaj je to? Ozrem se, pa vidim štiri kačje glave, ki so kviškovale, in ko natančneje pogledam, opazim celo gnezdo sivomodrih kač, ki so gomazele po grmovju in srdito proti meni sikale in puhale. Zdaj mi pride na misel, kaj mi je rek. Jamunjar, da naj se varujem kač. Morda je to ena sama kopica, morda je tu skupaj ves gnus? Kaj pa, ko bi jih bilo več? ko bi bilo vse polno te gabne lezečine po onih sivih grmovjih, ki jih vidim pred seboj in jih je toliko, in pa tako na gosto? in vender moram čez nje, moram, zapovedano mi je. To je jasno. Alij je ves nepotrepljiv, bije na vse strani, kar se mi je prav čudno zdelo pri živalici, ki je bila sicer tako krotka. Poženem jo v dir, poegnem sabljo, pa se zakadim v grmovje. A

poslušalcem, da sta obe državni polovici navezani jedna na drugo, ter da ima Ogerska ravno toliko dobička od sedanje trgovinske zveze, nego Avstrija. Ta izjava je posebno znamenita, ker se bližamo trenutku, ko poteče desetletna doba ogerske nagodbe; vsekako bode ona vplivala na merodajne kroge na Ogerskem v tem smislu, da se bode pogajanje vršilo uspešno za obe državni polovici.

Konečno pa je nam omenjati, da se je Tisza jako povoljno izražal o svetovnem položaju ter o dobrih odnošajih avstrijske monarhije k vsem sosednim velesilam. Neskajen mir je bistveni pogoj blagonosnemu delovanju, — in uže zaradi tega, ker je ogerski državnik tako toplo naglašal njegove koristi, smemo i mi Slovenci zadovoljni biti s Tiszovim govorom v Velikem Varadinu.

Alternativni načrt o usuševanju ljubljanskega močvirja.

(Dalje.)

Da se tudi v hektometru 296 + 35 ležeč jez Hrušice predreti mora, razvidno je iz vodnega stanja, označenega v podolžnem profilu. Če se vzame, da kuneta, katera naj se predere, z širokostjo dna znaša 10 metrov, bi to dalo kubaturo 6972,65 kub. metrov, in kubičen meter z 12 gld. proračunjen, troškov 83 671 gld. 80 kr.

Ker se pa v preračunjeni masi skoro gotovo nahaja napravljen sipni material, kateri sip bi po razdrtji spodnjega dela hitrejši tek odplavljal, se je za to delo v proračun postavila navprečina 45 000 gld.

Gledé v mestu Ljubljani, in sicer med profilom 56 do 76, nameravanega obrežnega zidovja sem za dobro spoznal, da se prej s slavnim magistratom glavnega mesta Ljubljane sporazumi ter njega mnenje in morebitne želje o načinu nastave teh obrežnih zaslišim, in ukrenil sem, da se za del mesta od mostu na Bregu do profila 32 napravi natančna situacija kakor tudi visočinska leža obojestranskih obrežij in mejnih ulic.

Ko je bila ta situacija gotova in je bilo potem v dopisu mestnega magistrata z dné 28. marcija t. l., št. 5330, izrečeno mnenje, kako bi slednji želel, da se uravnava Ljubljane na gori omenjeni progi izvede, mogel sem še le s projektiranjem nabrežnega zidovja pričeti.

Gledé dolgosti nameravanega nabrežnega zidovja držal sem se določil slavnega oddelka za gradnjo cest in vodá v visokem c. kr. ministerstvu za notranje zadeve ter pričel z nabrežnim zidovjem pri profilu 54 + 2,2, to je na onem mestu, kjer je še primerna zveza novo nastalih potov z Bregom na jedni strani,

uže pri prvih skokih se Alij vzpne na zadnje noge, tresoč se in pršoč, toliko da me ni vrgel. En sam pogled me je poučil, pri čem da sem. Na levi in na desni, spred in zad so se pomaljale iz zemlje tolpe kač, vse taiste, sivomodre barve, le po glavah so bile zeleno pikaste. Čutil sem, kako se Alijev strah tudi mene lasti, a udarim z ostrogami v žival ter poženem naprej. Kakor tiger je skakala dobra žival čez skopičene gruče kač, podobnih gomazečim mehovem gumijskim. Večkrat je kača z neverjetno prožnostjo višknola memo Alijevega vratu, in več ko enkrat je sablja presekala v zraku tako ležečino.

Po hudem naporu naposled vender le priderem na konec tega skrivnostnega grmičevja. Pred mano se je zopet razprostiral gladek pesek suhe stepe. Travica, prav kratka, je vsa zvenela, nikjer ni bilo opaziti nič živega, tudi kač ni bilo najmanjšega sledu. Stopim s konja, potegnem parkrat iz vojne steklenice, pregledam Alija, če ga ni kaka kača ogrizla. K sreči ni bilo nič tacega. Iz mehu vlijem v čepico vode ter iz nje napajam Alija, ko se je bil nekoliko ohladil. Na to zopet zajaham, vedno bolj počasi; prepričan sem bil, da sem srečno predirjal čez te potujoče kačje vlakove.

(Konec prihodnjic.)

potem na desni s sv. Jakoba obrežjem možno. Slavní mestni magistrat je sicer po predležeči, njegovemu dopisu priloženi situaciji želel, naj bi se novo nabrežno zidovje do mostu na Bregu podaljšalo; a troški za napravo so preveliki, na drugi strani pa je obrežje na tej gorenji progi uže pravilneje napravljeno, razen tega je pa podaljšanje nabrežnih zidov o svojem še vedno možno, tako se mi je zdelo, da pravilneje postopam, če se omejim na označeno mi nalogo.

Presežni troški, katere bi podaljšanje nabrežnih zidov še čez most na Bregu zahtevalo, bi morda blizu 110 000 gld. znašali.

(Dalje prihodnjic.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Kakor se javlja iz Inomosta, delajo se tam velike priprave za sprejem Nj. veličanstva cesarja. Po najnovjših poročilih, odpotoval bode cesar dne 18. septembra z Dunaja; dne 19. prispe Nj. veličanstvo v Inomost ter bode dne 20. in 21. t. m. prisostvoval otvorenju arelske železnice. Dne 21. septembra zvečer vrne se cesar zopet na Dunaj.

Včerajšnja „Wiener Ztg.“ objavila je zopet imenovanja nekaterih deželnih glavarjev, in sicer so imenovani: za gorenje Avstrijo opat Achleuthner deželni glavarjem, Emil Dierzer pl. Traunthal njegovim namestnikom; za Koroško dr. J. Erwein deželni glavarjem, poslanec vitez Hillinger pl. Traunwalt njegovim namestnikom; za Solnograško grof Chorinsky deželni glavarjem, poslanec Meisinger njegovim namestnikom. Opat Achleuthner in grof Chorinsky pripadata konservativni, dr. Erwein, vitez Dierzer in Meisinger nemško-liberalni stranki.

Ker je večina sedaj zborujočih deželnih zborov v odsekih svršila svoja posvetovanja, začele se bodo prihodnji teden javne seje, katere bodo potem brzo sledile jedna za drugo, tako da bode večina zborov svoje delovanje zaključila koncem tega meseca ali pa saj v prvi polovici meseca oktobra.

V českem deželnem zboru utemeljeval je včeraj Rieger svoj predlog, naj se voli posebna komisija, katera se bode posvetovala o tem, kako bi se moglo pomoči pešajoči sladkorni industriji. Po daljši debati bil je Riegrov predlog jednoglasno sprejet.

Tuje dežele.

Kakor se nam iz Berolina brzojavlja, odpotoval bode nemški cesar Viljelm jutri k sestanku treh cesarjev v Skiernievice. Spremljala ga bode ta knez Bismarck in nemški poslanik grof Hatzfeld. Našega cesarja, ki prispe v ponedeljek ob dveh po poludné v Skiernievice, spremil bo grof Kálnoky, a v spremstvu ruskega carja nahajajo se ruski kancelar Giers, knez Dolgoruki, knez Lobanov-Rostovski itd.

Francoska vlada zateza kolikor mogoče oficijalno napoved vojske Kitajski. Uredniku časopisa „France“ izjavil je ministerski predsednik Ferry, da ima Courbet nalog za vsak slučaj. Te naloge da minister sedaj še ne more obelodaniti, da pa bodo o svojem času probudile senzacijo. Konečno rekel je Ferry, da ni vzroka, sezvati zbornice, ker se do sedaj od zbornice votiran kredit ni prekorčil ter tudi Kitajska še ni napovedala vojske.

Dopisi.

V Ljubljani, 12. septembra. [Izv. dop.] (Občni zbor slovenskega učiteljskega društva.) [Konec.] Sedaj so na vrsto prišli posameznih udov predlogi, kateri so se nanzanili društvenemu odboru o pravem času. Predlogi, kateri so enolični, prišli so prvi na vrsto. Tako v prvi vrsti predloga g. učitelja Ranta in g. vodje Lapajnetá, naj se uroči deželnemu zboru kranjskemu po posebni deputaciji do g. dež. glavarja prošnja, da se dovoli učiteljem na jednorazrednicah službena doklada in naj se petletnice učiteljev računajo po 10% od plače, katero uživajo. Predsednik

g. A. Praprotnik opomni, da se je slovensko učiteljsko društvo uže večkrat obrnilo s tako prošnjo do slav. deželnega zbora kranjskega, a dosedaj žalibog brez uspeha.

Predlagatelj g. vodja Lapajne opomni, da kranjski učitelji zopet trkajo, naj bi jim slav. deželni zbor kaj dovolil, ne da bi bili nadležni, ampak ker so potrebni, ko so vendar njih kolegi v sosednih deželah v boljšem položaju, na Štajerskem so plačani zelo dobro, na Koroškem boljši ko na Kranjskem, in da se na Primorskem ljudskim učiteljem v nekaterih ozirih bolje godi. Kar se tiče funkcijske doklade za učitelje na jednorazrednih ljudskih šolah, bi se ta pač lahko dovolila, ker imajo ti učitelji dokaj posla, nič menj ko vodje na večrazrednih ljudskih šolah.

Na Koroškem imajo učitelji na jednorazrednicah 30 gld. funkcijske doklade na leto, kaj bi obremenilo deželni šolski zaklad kranjski, ko bi se tem 100 učiteljem, več jih itak ni, dovolilo po 25 gld. funkcijske doklade na leto. Gosp. Lapajne potem razpravlja obširneja določila za plače po takozvani Vesteneckovi noveli, ki so ljudskim učiteljem sicer ugodnejša, a vendar ne še taka, kakršnih bi želeli. Tedaj naj bi se v deželnem zboru kranjskem sklenilo, naj se dotična določba šolske postave tako interpretira, da dobijo ljudski učitelji 10% petletne doklade od plače, katero uživajo. Prošnje te pa naj bi odbor izročil g. deželnemu glavarju grofu Thurnu in čestitim članom finančnega odseka deželnega odbora posebej.

Gosp. profesor Šuklje pravi, da hoče pristaviti nekoliko opazek k predgovornikovim besedam, in to v prvi vrsti zaradi tega, ker je o stvari, o kateri se vrši razgovor, jako dobro informiran. Govornik pravi, da ima referat o normalno-šolskem zakladu v finančnem odseku, katerega član je on, in njemu bodo v roke prišle tudi prošnje gg. ljudskih učiteljev kameniškega, črnomaljskega in krškega okraja, katere naglašajo jednake težnje, kakršne se v predlogih današnjega zbora izražajo.

Njegova sveta naloga bode, zastopati ideje in želje ljudskih učiteljev v finančnem odseku deželnega zbora, v narodnem klubu in v deželnem zboru samem. Treba pa je odločno izpovedati, da se stavijo izvršitvi teh želj velike zapreke, in za letos je pač malo upanja, da bi se tem željam ugodilo. Po § 30 šolske postave, katerega Vesteneckova novela ni sprejela, ima učitelj pravico zahtevati za petletnico le „10% des mindesten Jahresgeháltes“ in treba tedaj nove postavne novele, da se ustrezne želji, izraženi v prošnji. Kar se tiče funkcijskih doklad za učitelje na enorazrednicah, pravi gosp. Šuklje, bode gotovo vse storil, da iste učiteljem pribori. A finančni položaj kranjske dežele je neugoden, v tem ko je finančno stanje na Štajerskem jako ugodno, in tudi na Koroškem ugodnejše kakor pri nas. A jasno je, da se tem učiteljem krivica godi, kajti ti imajo mnogo težav uže s tem, ker morajo poučevati otroke razne starosti in tedaj delovati s tem večjim naporom, za to pa tudi več storijo v povzdigo ljudskega izobraženja. A dvojljivo je, če se bode letos kaj doseglo, ker je mnogo ovir. Enorazrednic je 162, tedaj bi iznesla svota 4082 gld. Skrajni čas pa je, da dobi Kranjska nov šolski zakon, kajti toliko imamo sedaj postav in novel, da bi moral biti oni, kateri bi se hotel izpoznati, dober jurist. Saj je segal mož, o katerem bi se po njegovem poslu misliti moglo, da je dobro poučen, po določbah zakona, katerega je Vesteneckova novela razveljavila. Tudi je treba popraviti nedostatkost Vesteneckove novele z 9. marcija 1879. leta, kajti po odstotkih se ne more nikoli doseči, da bi bile plače učiteljev primerno razdeljene. Govornik pravi, da izdeluje načrt treh novih šolskih zakonov, a do letos jih ni mogel izvršiti, kajti delo je ogromno, ker pregledati treba 50 do 60 šolskih zakonov raznih dežel. A do družega zasedanja deželnega zbora bode delo izvršeno in tedaj pa se bode za učitelje tudi kaj storilo v materialnem

oziru. Do tja pa priporoča gosp. Šuklje učiteljem potrpljenje.

Predsednik gospod Praprotnik izreka gosp. Šukljeju zahvalo.

Gosp. Lapajne pravi, da misli, da po izjavah gospoda predgovornika vendar ne umakne svojih nasvetov, na kar gosp. profesor Šuklje opomni, da ni imel namena ugovarjati, in da pritrdi vsem naporom gg. učiteljev v tej zadevi.

Gosp. Bahovec pa nasvetuje, naj bi se za letos opustila prošnja na deželni zbor. Ta predlog pa se ne vzprejme, pač pa se odobrijo Lapajnetovi predlogi.

Gosp. Lapajne nadalje predlaga, naj se izreče sl. naučnemu ministerstvu za dobre nove slovenske čitanke in slovnice zahvala društva ter naj se naprosi, da ukaže okrajnim nadzornikom po spodnjem Štajarskem in Koroskem, naj iste tudi v ljudske šole uvedó, ker tam so nemške knjige bolj priljubljene nego slovenske in celo še od privatnih založnikov.

Gosp. Žumer opomni, da okrajni šolski nadzornik nima nič zaradi knjig določevati, tedaj naj se predlog spremeni, da se v tej zadevi stavi prošnja do šolskih oblastev. Predlog se potem s popravkom Žumrovim vzprejme. Potem se vzprejme še predlog g. Ranta, naj bi se učiteljem štela vsa leta po dovršenem izpitu v pokojnino in naj bi se svote za šolske potrebe uročile učiteljem. Slednjič se je še vzprejel predlog, da bi šolske počitnice bile isti čas kakor v mestih in trgih tudi v ljudskih šolah.

Gosp. predsednik Praprotnik se potem spomina lanskega bivanja Nj. veličanstva cesarja v Kranjski ter zakliče trikrat „živio“ in „slava“ vladarju, in z njim zaklical so tudi navzočni učitelji navdušeno.

S tem je bil zbor končan, in pri skupnem obedu v čitalnici glasile so se krepke napitnice na zaslužnega predsednika, na štajerske in hrvatske učitelje, in razlegale so se krasne pesni g. Razingerjevega kvarteta.

Po dokončanem obedu podalo se je učiteljstvo k g. orgljarju Goršiču in si ogledalo nove borovniške orglje, izdelane na stožce. Orglje imajo izvrstno intonacijo in prav točno odgovarjajo ter delajo čast izkušenemu mojstru.

Telegrama sta obnemu zboru došla dva, s Štajerskega in Novega Mesta.

V odbor so bili voljeni *per acclamationem* gospodje: Andrej Praprotnik (predsednik), J. Predika (podpredsednik), J. Tomšič (blagajnik), F. Govekar (tajnik), Anžlovar, Brezovnik, Lapajne, Stegnar in Žumer.

Domače stvari.

— (Dnevni red II. seje deželnega zbora kranjskega v Ljubljani) dne 16ega septembra 1. 1884 ob 10. uri dopoldne: 1.) Branje zapisnika o I. deželnozborni seji dne 9ega septembra 1. 1884. — 2.) Naznanila zborničnega predsedstva. — 3.) Priloga 21.: Vladna predloga z načrtom deželne postave o spuščanju zasebnih žrebcev za konjsko plemenitev. — 4.) Priloga 17.: Poročilo deželnega odbora o volitvi deželnih poslancev: a) jednega poslanca v volilnem okraju kmetijskih občin Postojna, Senožeče, Bistrica, Planina in Lož; b) jednega poslanca za mestni volilni okraj Kočevje-Ribnica; c) dveh poslancev iz volilnega razreda velikega posestva. — 5.) Priloga 14.: Poročilo deželnega odbora gledé agrarnih razmer na Kranjskem. — 6.) Priloga 16.: Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun deželnega zaklada in njegovih podzakladov za 1. 1885. — 7.) Priloga 20.: Poročilo deželnega odbora, zadevajoč odobronje občinskih priklad. — 8.) Priloga 22.: Poročilo deželnega odbora gledé vpeljave taks za ogledovanje živine pri izdavanju živinskih potnih listov. — 9.) Ustna poročila finančnega odseka v sledečih peticijah: a) odbora „Glasbene Matice“ za podporo; b) šolskega vodje Janeza Lapajnetu v Krškem za podporo za šolsko-literarna dela; c) Pavle Vukotičeve, ranocelniške sirote, za miloščino; d) šolskega odseka obrtniške šole v Kočevju za podporo; e) Jere Kumar-če, vdove paznika prisilne delalnice, za rejni donosok svoji hčeri Jozefi; f) Mariji Statin,

učiteljske vdove, za povekšanje pokojnine; g) učiteljske sirote Lucije Schott za daljno dovoljenje miloščine; h) Marjete Junc, učiteljske vdove, za miloščino in rejne doneske; i) Katarine Krombholc, učiteljske vdove, za povekšanje miloščine; k) Karoline in Ane Malenšek, učiteljskih sirot, za podaljšanje miloščin; l) Karoline Hočevnar, učiteljske vdove, za miloščino; m) slikarja Josipa Petkovška za podporo; n) podpornega društva na višji kmetijski šoli na Dunaji za podporo; o) podpornega društva (*Asylverein*) na dunajskem vseučilišči za podporo. — 10.) Ustno poročilo finančnega odseka o § 7., marg. št. 1., 2., 3., 4. deželno-odbornega letnega poročila, zadevajoč deželni muzej. — 11.) K prilogi 5.: Poročilo finančnega odseka o računskem sklepu zaklada prisilne delarnice za 1. 1883. — 12.) K prilogi 6.: Poročilo finančnega odseka o računskih sklepih dobrodelnih zakladov za 1. 1883.

— (Obesel se je) včeraj v Tomlovem logu pri Jaršah na smerekovo vejo ljubljanski poštni sluga, 38 let stari Wenzel Dunda, oženjen, oča treh otrok. Razprtije v družinskem življenju so baje vzrok samomora. Zjutraj so ga na Dunajski cesti še videli ljudje, ko je pred pekovskim križem molil. Obešenega našli sta ga dve ženski.

— (Ušel je) iz menažerije gosp. Kleeberga včeraj ponoči sestradan konj in se gostil ob 1. uri po noči po zelenih livadah v „Zvezdi“, kjer ga je policija prijela.

— (Pal je) z jagnjedi na Izanski cesti fant Janez Anžič, sin hišnega posestnika, ko je hotel odlomiti vejo. Vnanje se ni poškodoval, a ne more govoriti.

Iz seje mestnega odbora ljubljanskega.

V Ljubljani, 12. septembra.

Predseduje g. župan Grasselli; navzočnih je 16 odbornikov. Overovateljema zapisnika imenuje g. župan gg. odbornika dr. Tavčarja in Gogolo.

Župan naznanja, da je o priliki rojstvenega dneva Nj. veličanstva presvetlega cesarja z deputacijo mestnega odbora naprosil g. c. kr. deželnega predsednika, naj blagovoli izraziti Nj. veličanstvu udanost in pokorščino ljubljanskega prebivalstva; na ta izraz udanosti došlo je od generalnega pobočnika Nj. veličanstva, ekscelece barona Mondela, naznanilo c. kr. vladi, da je Nj. veličanstvo presvetli cesar blagovoli se zahvaliti za došlo mu čestitko ljubljanskega mesta. Mestni odbor vzame to v znanje.

Gosp. župan nadalje naznani, da mu je došlo od g. c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko naslednje pismo:

„Preblagorodni gospod župan!

Z velikim veseljem sem prejel umetno izdelano diplomo, ki ste mi jo Vi, preblagorodni gospod župan, te dni izročili, katera mi spričuje, da mi je slavni mestni odbor deželne stolnice Ljubljane blagovoli podeliti častno meščanstvo.

Na to drago znamenje posebnega zaupanja zastopa prve občine dežele kranjske smem biti tembolj ponosen, ker mi je izredno odlikovanje došlo o povodu obhajanja šeststoletnice od združitve kranjske zemlje z Avstrijo, in ker je bilo isto odlikovanje podeljeno zajedno tudi dvema izbornima državnikom in svētnikom Nj. veličanstva presvetlega cesarja.

Prosim Vas torej, preblagorodni gospod, da izvolite sporočiti slavnemu mestnemu odboru za njegovo naklonjenost izraz moje najiskrenejše zahvale z zagotovilom vred, da se bodem, v ožji zvezi z lepim mestom ljubljanskim, srčno veselil vsakega njegovega napredka in rastočega blagostanja, v kojega pospeševanje bodem, kjerkoli se mi ponudi prilika, radovoljno po najboljših svojih močeh sodeloval v soglasji s slavnim mestnim zastopom.

Z odličnim spoštovanjem

Andrej baron Winkler s. r.,
c. kr. deželni predsednik.

V Ljubljani dne 14. avgusta 1884.

Prezident mesta Krakova izraža v posebno laskavem pismu zahvalo za poslanih 300 glđ. v prid poplavljenecv v Galiciji; dar je pravi dokaz bratovske ljubezni južnih sobratov.

Mesto Solnograd poslalo je svoj računski sklep za 1. 1883, mesto Linec poročilo o svojem delovanju za 1. 1882.

Mestni odbornik gosp. dr. Tavčar poroča v imenu pomnoženega pravnega in personalnega odseka o premembi mestnega statuta. Poročevalec prebere jako obširno utemeljeno potrebo preuredbe mestnega statuta in predlaga naj se prenarejeni mestni statut izroči deželnemu odboru, da ga ta predloži, kakor hitro možno, deželnemu zboru v sklepanje. Poročevalec opisuje v svojem poročilu vso genesis zgodovine preuredbe mestnega statuta, istinito a žal! da je g. poročevalec poročilo tako hitro prečital.

Gosp. dr. Zarnik je hotel zgodovino mestnega statuta, v kolikor se je razvijala v lanskem deželnem zboru, z epizodami izza kulis dopolniti, češ, da mestni statut še ni bil predložen najvišji sankciji, tedaj bode deželni zbor imel rešiti to vprašanje.

Gospod župan je potem prečital deželnega odbora kranjskega dopis, v katerem se naglašja, da se prošnji mestnega magistrata z dne 16ega oktobra 1883 ne more ugoditi, da bi se dne 14ega oktobra 1. 1871 skleneni novi mestni statut predložil najvišji sankciji, kajti ministerstvo notranjih zadev je z ukazom 2. marcija 1. 1879 izjavilo, da ne more predložiti dotični statut najvišjemu potrjenju.

Poročevalec g. dr. Tavčar opomni, da ta zadeva ni vprašanje, katero ima rešiti mestni odbor, ono spada v področje deželnega zbora. Torej je zadovoljen s tem mnenjem, ker pride vsa stvar itak v deželnem zboru v obravnavo.

Sprejel se je ves mestni statut, razen volilnega reda, z eno prav malo izpremembo, da se kazen, katera se sme določevati po mestnem magistratu, določi samo na 100 glđ. mesto 200 glđ., kakor je to nasvetoval odsek.

Ob 1/2 9. uri je bila seja sklenena in se bode nadaljevala danes v soboto ob 6. uri po predlogu g. dr. Zarnika, ker, kakor je g. dr. Zarnik naglašal, se misli več gg. odbornikov pri obravnavi o volilnem redu za mesto ljubljansko oglasiti za besedo.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Rim, 13. septembra. Kralj, kraljevič Amdelj in ministri so zdravi, nasprotno je pa zbolel poslanec Capo Placido in mnogo zdravnikov za kolero. — Cesar avstrijski izrazil je kralju brzojavno svoje občudovanje. — Povodom Aleksandrove slavnosti poslal je kralj caru presrečno brzojavno čestitko.

Napolj, 13. septembra. Municipalno poročilo poroča, da je od polunoči 11. septembra do polunoči 12. septembra zbolelo 815 oseb, a umrlo 341.

Budimpešta, 12. septembra. Ministerski predsednik Tisza odpotuje v soboto zvečer za jeden dan na Dunaj, da poroča Nj. veličanstvu. — „Budap. Corr.“ poroča: Nj. veličanstvo cesar odpotuje, spremljan po ministru Kálnokyju in malem spremstvu, v soboto zvečer čez Granico v Skiernievice; tu sim dojde v ponedeljek popoldne ob 2. uri; ta dan dojde tudi cesar Viljelm. V torek se vrne Nj. veličanstvo ter dojde v sredo zjutraj zopet nazaj na Dunaj. Iz Berlina se poroča, da se cesar Viljelm, Bismarck in car snidejo v Granici. Knez Bismarck se bode pred svojim odhodom s francoskim poslanikom Courcelom razgovarjal. Cesar Viljelm je včeraj vzprejel v avdijenci kneza Dolgorukija, kateri je došel naravnost iz Varšave.

Berolin, 12. septembra. V nedeljo odpotuje cesar k sestanku cesarjev; ura odhoda ni še določena. Cesar se vrne najprej nazaj v Berlin ter se podá dne 18. septembra k vojaškim vajam na Ren.

Skiernievice, 12. septembra. Priprave za sestanek cesarjev so izvršene. Čuje se, da prideta sim nemški in avstrijski cesar v ponedeljek ter zopet odpotujeta v sredo.

Pariz, 12. septembra. „Liberté“ zagotavlja, da je general Courbet pooblaščen, da Kitajcem dovoli pomislek. Najprej bode Francoska zasela Formozo v zastavo, katera se bode o sklepu miru zopet odstopila Kitajski.

